

Szövegértés verseny

2011. február 22.

6. osztály

Hasznos információk!

1. 45 perc áll a rendelkezésedre!
2. Tollal dolgozz!
3. Nyugodtan dolgozz a szövegben!
4. Helyesírásra ügyelj, mert figyelembe vesszük!
5. Ügyelj a külalakra, a szépíráásra!

Tanuló neve: _____

Iskola: _____

Felkészítő nevelő: _____

Elért pontszám: 119p/ _____

Helyezés: _____

Nagyon jó munkát kívánunk!

*„Ha szeretjük az iskolát,
szeressük a könyveket, az iskolák lelkét is,
amelyik iskolát nem éltetik a könyvek, az halott.”*

(Comenius Ános János)

A magyar államalapítás előtti korszakból nincsenek arra vonatkozó adataink, hogyan történt a nevelés a magyarság körében. Az őshazában, a honfoglalás idején, majd a kalandozások időszakában elsősorban a fegyvert jól forgató, a harcban helyüket bátran megálló harcosokra volt szükség. Ezért valószínűleg kora gyermekkoruktól kezdve erre készítették elő a felnőttek – törzsi keretek között – az ifjakat.

A magyarság az 1000. évet követő évtizedekben felvette a keresztény vallást. Az államalapító I. István király 997-1038 közötti uralkodás idején nálunk is megszervezték a székesegyházi, a kolostori és a plébániai iskolákat. A születő magyar államnak szüksége volt az ezekből az iskolákból kikerülő klerikusokra, akik ismereteik birtokában egyrészt közreműködtek a feudális állami szervek, intézmények létrehozásában és fenntartásában, részt vettek különféle állami-társadalmi feladatok elvégzésében, másrészt a vallás tanaival a nép széles rétegei előtt hitelesítették az új társadalmi rendet, az uralkodó intézkedéseit.

Ezeknek az iskoláknak a vezetését István király – az európai hagyomány és szokás szerint – a klerikusokra bízta.

Kiemelkedő szerepet játszott a középkori magyar művelődésben a 996-ban alapított Szent Márton-hegyi kolostor, amely 1823-ban kapta Kazinczy Ferentől a Pannonhalma nevet. E kolostor szerzetesei közül kerültek ki a király tanácsosai, jogi szakemberei, diplomatái, az udvar különféle tisztségviselői. Az itt élő szerzetesek a kor európai műveltségét plántálták a hazai földre: megkezdődött a könyvek tanulmányozása, felhangzottak a gregorián énekek, folyt a kódexek másolása, innen indult el a magyarországi írásbeliség, irodalom, történetírás. Az első magyarországi iskola itt kezdte működését 996-ban.

Székesegyházi iskoláink legtöbbje a XIV. században már szilárd szervezettségűvé vált. Ezt bizonyítják a ránk maradt iskolai szabályzatok. Részletesen szabályozták a tandíjakat. A szegény sorsú, alacsony származású tanulóktól a vezetőtanár semmiféle tandíjat vagy más ellenszolgáltatást nem kérhetett egyik iskolában sem. A többiek viszont – akár bentlakók, akár kintlakók, akik otthonukból járnak be az iskolába – kötelesek meghatározott adományokat adni a vezetőtanárnak. A nagyváradi szabályzat például így rendelkezett erről: minden tanulótól – kivéve a szegényeket – „a vezetőtanár jogosan kérhet karácsonykor egy kakast és két cipót, húsvétkor hasonlóképpen két cipót, egy sajtot és nyolc tojást, Szent Gál napján (október 16-án) pedig egy kakast vagy tyúkot... Mindezeket túl azonban többet nem kérhet, hacsak a tanulók, illetőleg azok szülei vagy barátai neki valamit a maguk jószántából fel nem ajánlanak.”

1. Válaszolj a kérdésekre!

Az őshazában, a honfoglalás idején, a kalandozások korában más ismeretekre volt szüksége a fiataloknak, mint napjainkban. Írd le mit kellett ismernie, tudnia az akkori gyerekeknek!

_____ 2p/

Mikor vette fel a kereszténységet a magyarság?

_____ 1p/

Ki volt az államalapítónk?

_____ 1p/

Hány évig uralkodott?

_____ 1p/

Sorold fel a korabeli iskolatípusokat!

_____ 3p/

Hol kapta meg működését az első magyar iskola?

_____ 1p/

Kire bízta a király az új iskola irányítását, vezetését?

_____ 1/

Hogyan, milyen keretek között éltek a honfoglalás előtt az emberek?

_____ 1p/

2. Húzd át a felsoroltak közül, hogy melyek nem volt a klerikusok feladatai?

megszervezték a kolostori iskolákat; feudális szervezet hoztak létre; segítettek az államalapításban; intézményeket hoztak létre; állami-társadalmi feladatokat végeztek; európai műveltséget plántáltak; gregorián éneket énekeltek; hitelesítették az uralkodó intézkedéseit

8p/

3. Szerinted kik voltak a klerikusok? Karikázd be a helyes állítás számát!

1. Isten szolgálatára rendelt férfi, aki legalább a papi hajkoronát (tonsura) felvette.

Általános értelmében: papi-rendhez tartozó.

2. Magas rangú, a királyi udvarban élő emberek, akik a király bizalmasai, támogatói.

3. Megbízható, tanult írástudó férfiak, akik tanítással is foglalkoznak.

1p/

4. Mi történt ebben az évben?

1823.: _____

XIV. század: _____

1038.: _____

1000.: _____

996.: _____ 5p/

5. Igaz (I) vagy hamis (H) az állítás?

A Szent Márton- hegyi kolostor Kazinczy Ferencről kapta a nevét. _____

Szükség volt klerikusokra. _____

Részben szabályozták a tandíjat. _____

Mindenkinek kellett tandíjat fizetni. _____

A kolostorok szerzetesei kódexeket is másoltak. _____

5p/

6. Húzd alá a szövegben, hogy melyik iskolai szabályzatban olvashattál a tandíj meghatározásáról!

1p/

7. Hibavadász. Húzd alá a hibás dolgot a szövegben, és írd fölé a helyeset!

A kolostor szerzetesei közül kerültek ki a császár tanácsosai, joga szakemberei, diplomatái, az udvar különféle tisztességviselői. Az itt élő szerzetesek a kor világi műveltségét palántálták a hazai földre: megkezdődött a könyvek tanulmányozása, felhangzottak a gregor énekek, folyt a kódexek írása, innen indult el az európai írásbeliség, irodalom, történetírás. Az első magyarországi iskola is itt kezdte működését 996-ban.

18p/

8. Mi bizonyítja, hogy szilárd szervezettségűvé váltak az egyházi iskolák?

1p/

9. Magyarázd meg az olvasottak alapján a szavakat!

plántálták: _____

tandíj: _____

kintlakó: _____

kötelesek: _____

államalapítás: _____

vezetőtanár: _____

bentlakó: _____

7p/

10. Mi volt a tandíj a középkori iskolákban? Sorold fel!

5p/

Kinek nem kellett tandíjat fizetni?

2p/

Kinek kellett adni a tandíjat?

1p/

11. Mi lehetett a kérdés, ha a válaszok a következők voltak?

Pannonhalma.

Október 16-án.

Ha a tanuló szülei maguk jószántából felajánlották.

Nagyvárad szabályzat.

4p/

12. Húzd alá hullámos vonallal a szövegben, hogy milyen európai műveltséget teremtettek meg a szervezetek hazánkban.

6p/

13. Írj a bekezdésekhez vázlatpontokat!

4p/

Összesen: 79 pont/

BETEGTÁJÉKOZTATÓ: INFORMÁCIÓK A FELHASZNÁLÓ SZÁMÁRA

Ez a készítmény 14 évesnél idősebb gyermekeknek és felnőtteknek adható.

Olvassa el figyelmesen az alábbi betegájékoztatót, mely az Ön számára fontos információkat tartalmazhat.

Ez a gyógyszer orvosi rendelvény nélkül kapható. Mindemellett az optimális hatás érdekében elengedhetetlen a gyógyszer körültekintő alkalmazása.

- Tartsa meg a betegájékoztatót, mert a benne szereplő információkra a későbbiekben is szüksége lehet.
- További információkért vagy tanácsért forduljon gyógyszerészéhez.
- Sürgősen forduljon orvosához, ha tünetei 3 napon belül nem enyhülnek, vagy éppen súlyosbodnak.
- Ha bármely mellékhatás súlyossá válik, vagy ha a betegájékoztatóban felsorolt mellékhatásokon kívül egyéb tünetet észlel, kérjük, értesítse orvosát vagy gyógyszerészét.

1. MILYEN TÍPUSÚ GYÓGYSZER A NEO CITRAN BELSŐLEGES POR FELNŐTTEKNEK ÉS MILYEN BETEGSÉGEK ESETÉN ALKALMAZHATÓ?

A Neo Citran belsőleges por felnőtteknek a megfázás következtében kialakuló torokfájás, láz, nátha, fejfájás és végtag-, ill. izomfájdalom kezelésére szolgáló gyógyszer. E gyógyszerrel Ön enyhe, múltó panaszokat kezelhet orvosi felügyelet nélkül.

Figyelmeztetés:

A készítmény alkalmazásának időtartama ne haladja meg a 10 napot.

Orvosi ellenőrzés javasolt abban az esetben, ha a készítmény alkalmazása során a betegség tünetei 3 napon belül nem enyhülnek, vagy súlyosbodnak.

Kérjük, feltétlenül kérje ki a kezelőorvos, vagy a gyógyszerész tanácsát, ha: metoklopramidot, kolesztiramint, nizatidint, kloramfenikolt, szalicilamidot, zidovudint, altató-, vagy nyugtatószert, atropint, fenitoint, szívelégtelenség kezelésére szolgáló (digitális tartalmú) gyógyszereket, vérnyomáscsökkentőket (béta-receptor blokkolók), véralvadás gátló gyógyszereket szed.

2. HOGYAN KELL SZEDNI A NEO CITRAN BELSŐLEGES POR FELNŐTTEKNEK KÉSZÍTMÉNYT?

Amennyiben nem biztos az adagolást illetően, kérdezze meg orvosát vagy gyógyszerészét. Ha a kezelőorvos másképpen nem rendel, a készítmény szokásos adagja:

1 tasak tartalmát 1 pohár (kb. 2,5 dl) forró vízben kell feloldani és melegen, rövid időn belül a teljes mennyiséget meginni.

Szükség esetén ez az adag 3-4 óra elteltével megismételhető, de 24 óra alatt összesen legfeljebb 3tasak tartalmát szabad bevenni. Minden napszakban alkalmazható, de legcélszerűbb késő délután és este, lefekvéskor.

Ha az előírtnál több Neo Citran belsőleges por felnőtteknek készítményt vett be:

Magasabb adagok alkalmazása szájszárazságot vagy allergiás tüneteket válthat ki, valamint hallucináció, nyugtalanság vagy tudatzavar léphet fel.

Túladagolás esetén súlyos májkárosodás, fejfájás, hányás, központi idegrendszeri izgalom és mély eszméletvesztésig terjedő görcsök, szívritmuszavar, hallucináció léphet fel.

Mi a teendő túladagolás esetén?

Akár véletlen, akár tudatos túladagolás gyanúja merül fel, a készítmény alkalmazását be kell szüntetni és a kezelőorvost, vagy az orvosi ügyeletet azonnal értesíteni kell!

1. Milyen panasz kezelhető a gyógyszerrel? Keretezd be a helyes válasz betűjelét!

- A hasfájás
- B fejfájás
- C végtaggörcs
- D szénanátha

1p/

2. Igaz (I) vagy hamis (H)?

- Minden napszakban alkalmazható, de legcélszerűbb késő délután és este, lefekvéskor. _____
- A készítmény 4 évesnél idősebb gyermekeknek és felnőtteknek nem adható. _____
- 10 napon túl ne szedjük a készítményt. _____
- Nem kell megtartani a betegtájékoztatót. _____
- 2,5 l vízben kell feloldani egy tasakot. _____
- A készítmény nem receptköteles. _____
- Magas vérnyomásos beteg is nyugodtan ihatja. _____
- Enyhe panaszok mellett javasolják. _____
- Orvos felügyelete mellett nem szabad alkalmazni. _____
- Allergiás tünet esetén orvoshoz kell fordulni. _____

10p/

3. Naponta mennyi fogyasztható belőle maximum? Keretezd be a betűjelet!

- A 1 tasak
- B 3-4 tasak
- C 2,5 dl
- D 3 tasak

3p/

4. Ha náthás, lázas lennél, segítené-e rajtad a készítmény? Válaszodat indokold!

2p/

5. Húzd alá a helyes választ!

Mikor kell abbahagyni a készítmény szedését?

túladagolás esetén; ha a tünetek 3 nap után nem enyhülnek; 10 nap után; cukorbetegség esetén

Mit lehet a Neo Citránnal kezelni?

cukorbetegség; izomfájdalom; torokfájás; magas vérnyomást

Kik nem szedhetik a készítményt?

felnőttek ; 10 éves gyerekek; csecsemők; 15 éves gyerekek

Milyen tüneteket válthat ki túladagolás esetén?

hallucináció, izomgyengeség, szívritmuszavar, magas láz

Milyen összetevők ill. gyógyszerek mellett kell orvosi tanácsot kérni?

véralvadás gátló mellett; hallucináció; kolesztiramin, májkárosodás

10p/

6. Mikor kell orvoshoz fordulni a készítmény szedése mellett?

5p/

7. Mi célt szolgál a betegtájékoztató? Mit tudunk meg belőle?

3p/

8. Keresd ki a szövegből a szavakat, amelyeknek megadtam a meghatározását!

orvos által felírt: _____

kellemetlen tünetei a gyógyszernek: _____

maximum: _____

túl sokat fogyasztott belőle: _____

nem engedi meg, hogy megalvadjon a vér: _____

csökken (a tünet): _____

6p/

Összesen: 40 pont/